

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Typ posudku: oponent

Autorka práce: Tereza Baloušková

Název práce: Taneční hiphopová subkultura v Českých Budějovicích z genderové perspektivy

Vedoucí práce: Mgr. Anna Oravcová

Oponent: PhDr. Filip Lachmann

Navržené hodnocení: velmi dobře až dobře

1. Je cíl práce (výzkumná otázka) jasně formulován a odpovídají mu závěry? Je práce vhodně strukturována?

Cíl práce je formulován poměrně jasně a závěry mu odpovídají. Struktura práce odpovídá jejímu žánru.

2. Opírá se autorka o dostatek literatury relevantní tématu práce? Využívá i cizojazyčné texty?

Autorka používá dostatečné množství literatury a využívá cizojazyčné texty. Literatura věnující se genderu by však mohla být považována za problematickou (viz níže).

3. Jaká je kvalita použitých dat nebo zdrojů (včetně jejich výběru, sběru a popisu) a metod jejich analýzy?

Data vychází z polostrukturovaných rozhovorů se členy zkoumané subkultury a ze zúčastněného pozorování. V rámci možností metody je považují za dostatečně kvalitní. Vzhledem k tomu, že autorka pravděpodobně sebrala poměrně velké množství dat, poradila si s jejich zpracováním dobře.

4. Jaká je kvalita argumentů, o něž autorka opírá závěry, k nimž dospěla?

Argumenty odpovídají požadované kvalitě a vychází ze sebraných dat – autorka „nelátá“ závěry z toho, co nezjistila od komunikačních partnerů. Přesto není propojení s teorií úplně dostačující.

5. Jsou v práci autorčina tvrzení a zjištění jasně odlišena od tvrzení a zjištění převzatých?

Většinou ano, ne však vždy. Někdy je odkaz zařazen tak, že není jasné, čeho se má týkat (např. poslední dva odstavce 5. kapitoly (str. 29). Nejedná se však o zásadní výtka.

6. Jaká je úroveň odkazového aparátu, jazyka a dalších formálních náležitostí?

Práce s odkazy však není vždy formálně správná (např. na str. 3 má být [Gelder, Thornton 1997: 373] místo [Gelder 1997: 373]), ojedinele autorka nezmiňuje odkaz (na konci kapitoly 1.4 se zničehonic objevuje zmínka o Pierrovi Bourdieuovi; v tomto případě navíc parafráze působí zvláště a nepřesně: „Například podle Bourdieho se snaží ženy prezentovat tak, jak si myslí, že to okolí očekává...“ (str. 6) Mám za to, že se jedná o běžný sociologický poznatek platný o člověku žijícím ve společnosti obecně, nejen o ženách.), zejména teoretická část je poměrně nepřehledná a nedostatečně promyšlená. Jazyk se pohybuje na hranici přijatelnosti – v textu je mnoho stylistických i gramatických nepřesností, nejednoznačností a chyb, které znesnadňují čtení (například příliš hovorové obraty, řečnické otázky, zbytečné uvozování kapitol a částí textů, přestože čtenář zpravidla nepotřebuje číst obraty typu „tím se dostáváme k druhé rovině“ apod.). Práce očividně neprošla finální jazykovou korekturou (viz např. „tender“ místo „gender“). Autorka by si při psaní formálního textu měla dát pozor zejména na odlišení aktérského slovníku a slovníku výzkumníka – používání obratů jako „v duchu *oldschoolu*“ nebo „že se mohou prezentovat jako *sexy*“ aj. není příliš vhodné.

7. Jiné přednosti a/nebo nedostatky, které neodpovídají výše uvedeným kritériím (jsou-li jaké).

Přestože autorka nabízí zajímavé téma, které vcelku uspokojivě zpracovává, neprojevuje příliš vysokou míru sociologické imaginace a reflexe. To se projevuje zejména v nepříliš kritickém přijímání „ženskosti“ a obecně v přístupu k tématu genderu, ačkoliv ten je dokonce v názvu práce. Svá zjištění autorka nepropojuje s děním v okolním světě, což je u takového materiálu škoda. Pro příklad uvedu: „*Ženské sestavy a tanec je laděn (sic!) mnohem vyzývavěji do sexuální roviny, kterou podporují nové styly, proto i oblečení má podtrhovat tanečnici jako ženu.*“ (str. 27) Zde se autorka neptá, proč tomu tak je a svým textem bohužel podléhá stále silnějšímu tlaku na sexualizaci ženského vzhledu v dnešní společnosti. Co mám na mysli, demonstruje následující modifikace zmíněné věty: „*Mužské sestavy a tanec jsou laděny mnohem vyzývavěji do sexuální roviny, kterou podporují nové styly, proto i oblečení má podtrhovat tanečnicka jako muže.*“ Věta by dávala stále smysl, jen je v ní patrnější autorův nekritický přístup ke stereotypům. Případně: „*Dívky si vybírají styly, které jim vyhovují a to především díky tomu, že se mohou prezentovat nejen jako sexy, ale hlavně jako ženy a oddělit to, že tanec mužů a žen není stejný.*“ (str. 28) Sociologové a socioložky by měli stereotypy vším svým úsilím nabourávat, nikoliv na ně přistupovat a dále je reprodukovat prostřednictvím svých textů.

Mám za to, že se autorce nepodařilo odstoupit dostatečně od sexismu, který je v hiphopové subkultuře velice výrazně přítomný, což sama popisuje v kapitole 1.4 Ženy a hip hop. Následný teoretický příspěvek se pak nese v podobném duchu – je zvolen Bourdieuho příspěvek z Nadvlády mužů, jeho vyznění však působí způsobem, že „ženy jsou už prostě takové“. Není ani nutné vysvětlovat pojem „gender“, jakožto dostatečně zavedený sociologický pojem. Mnohem spíše by čtenář uvítal širší diskusi nad genderovými stereotypy v souvislosti se sebranými daty.

8. Náměty na diskuzi při obhajobě práce.

1) Protože má práce mířit z genderové perspektivy, autorka by měla vysvětlit motiv, proč byla zařazena právě kapitola vysvětlující některé střípky Bourdieuho Nadvlády mužů. V souvislosti s tím by měla promyslet, zda považuje příklon tanečnic ke stereotypně „ženskému“ spíše za jejich vědomou strategii, jak se vymezit proti mužským tanečnickům, nebo za výraz útlaku a jejich podřízenosti.

2) Autorka by se mohla zamyslet nad celospolečenskými vlivy na hiphopovou subkulturu, která je zejména od 90. let silně sexistická. Souvisí nějak sexualizace tanečnic, která se projevuje v ústupu volného oblečení (ano, ještě před 8-10 byly tanečnice opravdu zpravidla oblečené ve volném oblečení) a v nástupu upnutého, zdůrazňujícího ženskou tělesnost, s dnešní populární kulturou?

3) Proč se liší prostory mužů a žen?

Celkové hodnocení práce: Autorka podnikla zajímavou případovou studii hiphopové (taneční) subkultury v Českých Budějovicích. I přes nedostatky v teoretické části a v jejím napojení na praktickou část argumenty autorky obstojí. Autorce bych doporučil nebát se myslet více sociologicky a problémy uvažovat v širší perspektivě. Zejména témata typu „vytváření ženských prostorů“ by přitom měla podrobovat kritičtějšímu pohledu – muži například nemusejí *být více individualističtí* (str. 30), může to od nich být *vyžadováno*. Žena může přistoupit na sexualizaci vlastního vzhledu, protože je jí dáváno soustavně najevo, že tak to je správně – třeba tím, že si jí jako tanečnice ve volném oblečení téměř nikdo na soutěži nevšímá.

„*No holky to řeší. Oni dělají, že to neřeší, ale řeší to hodně.*“ (Karolína, NG)

Datum: 8. 6. 2105

Podpis: